

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESA

LĒMUMS PAR TIESVEDĪBAS IZBEIGŠANU lietā Nr. 2012-08-01

Rīgā

2012. gada 25. septembrī

Latvijas Republikas Satversmes tiesa šādā sastāvā: rīcības sēdes priekšsēdētājs Gunārs Kūtris, tiesneši Kaspars Balodis, Aija Branta, Kristīne Krūma, Uldis Ķinis un Sanita Osipova,

rīcības sēdē izskatījusi lietas Nr. 2012-08-01 „Par Civilprocesa likuma 363.²⁸ panta devītās daļas, ciktāl tā liedz iespēju pārsūdzēt tiesas lēmumu, ar kuru administrators tiek atcelts no maksātnespējas procesa pēc tiesas iniciatīvas uz Maksātnespējas likuma 22. panta otrās daļas 7. punkta pamata, un Maksātnespējas likuma 17. panta pirmās daļas 6. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. un 106. pantam” materiālus,

konstatēja:

1. Civilprocesa likuma 363.²⁸ panta devītā daļa redakcijā, kas bija spēkā līdz 2012. gada 1. jūlijam, noteica: „Tiesas lēmums par pieteikuma un sūdzības izskatīšanu nav pārsūdzams.”

Maksātnespējas likuma 17. panta pirmās daļas 6. punkts nosaka vienu no administratora sertifikāta darbības izbeigšanās gadījumiem, proti: „Administrators sertifikāta darbība izbeidzas līdz ar tā termiņa notecējumu

vai pieņemot lēmumu par tā izbeigšanu šādos gadījumos: [...] 6) tiesa ir atcēlusi administratoru uz šā likuma 22. panta otrās daļas 7. punkta pamata.”

2. Pieteikuma iesniedzējs – **Nauris Durevskis** – norāda, ka Civilprocesa likuma 363.²⁸ panta devītā daļa redakcijā, kas bija spēkā līdz 2012. gada 1. jūlijam, un Maksātnespējas likuma 17. panta pirmās daļas 6. punkts neatbilst Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. un 106. pantam.

2.1. Pieteikuma iesniedzējs ir sertificēts maksātnespējas procesa administrators.

Siguldas tiesa ar 2011. gada 27. janvāra lēmumu lietā Nr. C35071511 apstiprināja Pieteikuma iesniedzēju par administratoru fiziskās personas maksātnespējas procesā. Izskatot maksātnespējas lietu, Siguldas tiesa 2012. gada 21. februārī pieņēma lēmumu atcelt Pieteikuma iesniedzēju no administratora pienākumu veikšanas iepriekš minētajā procesā. Šis lēmums citastarp ir pamatots ar Maksātnespējas likuma 22. panta otrās daļas 2. un 7. punktu, t.i., maksātnespēju reglamentējošo normatīvo aktu prasību neievērošanu un ļaunprātīgu savu pilnvaru izmantošanu.

2.2. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka Satversmes 92. panta pirmajā teikumā nostiprinātās pamattiesības aizstāvēt savas tiesības un likumiskās intereses taisnīgā tiesā ietver tiesības uz lietas izskatīšanu pēc būtības.

Pieteikuma iesniedzējs norāda, ka pirmās instances tiesa lēmumu par administratora atcelšanu pieņem pēc savas iniciatīvas un tai nav pienākuma uzklaut administratora viedokli. Savukārt Civilprocesa likuma 363.²⁸ panta devītā daļa redakcijā, kas bija spēkā līdz 2012. gada 1. jūlijam, esot liegusi Pieteikuma iesniedzējam tiesības pārsūdzēt Siguldas tiesas lēmumu, ar kuru viņš atcelts no administratora pienākumu veikšanas. Tādējādi Pieteikuma iesniedzējam tiekot liegtas tiesības uz lietas izskatīšanu pēc būtības.

2.3. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka Maksātnespējas likuma 17. panta pirmās daļas 6. punkts neatbilst Satversmes 92. un 106. pantam, jo paredz nepārsūdzama pirmās instances tiesas lēmuma obligātas sekas.

Ja tiesa atcēlusi administratoru no pienākumu veikšanas, pamatojoties uz Maksātnespējas likuma 22. panta otrās daļas 7. punktu, Latvijas Sertificēto maksātnespējas procesa administratoru asociācijai atbilstoši Maksātnespējas likuma 17. panta pirmās daļas 6. punktam esot jāizdod obligāta satura administratīvais akts par administratora sertifikāta darbības izbeigšanu. Bez šā sertifikāta Pieteikuma iesniedzējs neesot tiesīgs turpināt savu darbību maksātnespējas procesa administratora amatā. Līdz ar to tiekot aizskartas viņa pamattiesības brīvi izvēlēties nodarbošanos.

3. Institūcija, kas izdevusi apstrīdētos aktus, – Latvijas Republikas Saeima (turpmāk – Saeima) – 2012. gada 21. jūnijā pieņēma likumu „Grozījumi Civilprocesa likumā”, kas stājās spēkā 2012. gada 1. jūlijā. Ar minēto likumu citastarp tika grozīta arī Civilprocesa likuma 363.²⁸ panta devītā daļa, papildinot to ar šādu tekstu: „Tiesas lēmums par administratora atcelšanu uz Maksātnespējas likuma 22. panta otrās daļas 1., 2., 3., 4. vai 7. punkta pamata ir pārsūdzams, iesniedzot blakus sūdzību. Šo blakus sūdzību apgabaltiesa izskata 15 dienu laikā.”

Saeima norāda, ka grozījumi Civilprocesa likuma 363.²⁸ panta devītajā daļā novērš visus pieteikumā minētos trūkumus, jo atļauj administratoram pārsūdzēt tiesas lēmumu, ar kuru tas atcelts no pienākumu pildīšanas. Tātad grozīt Maksātnespējas likumu neesot nepieciešams. Atbilstoši Civilprocesa likuma pārejas noteikumu 57. punktam šie grozījumi esot attiecināmi arī uz administratoriem, kurus tiesa atcēlusi no pienākumu pildīšanas laika posmā no 2010. gada 1. novembra līdz 2012. gada 1. jūlijam.

Balstoties uz minētajiem apsvērumiem, Saeima lūdz izbeigt tiesvedību šajā lietā.

Satversmes tiesa secina:

4. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 29. panta pirmās daļas 2. punktam tiesvedību lietā var izbeigt līdz sprieduma pasludināšanai ar

Satversmes tiesas lēmumu, ja apstrīdētā tiesību norma (akts) ir zaudējusi spēku.

Interpretējot Satversmes tiesas likuma 29. panta pirmās daļas 2. punktu, jāņem vērā, ka šī norma ir vērsta uz to, lai nodrošinātu Satversmes tiesas procesa ekonomiju un Satversmes tiesai nebūtu jātaisa spriedums lietās, kurās strīds vairs nepastāv (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2008. gada 12. februāra sprieduma lietā Nr. 2007-15-01 4. punktu*). Ja strīds vairs nepastāv, zūd Satversmes tiesas procesa jēga (*sk. Satversmes tiesas 2010. gada 29. marta lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2010-68-01 8. punktu*).

Pieteikuma iesniedzējs ir apstrīdējis Civilprocesa likuma 363.²⁸ panta devīto daļu redakcijā, kas bija spēkā līdz 2012. gada 1. jūlijam, jo tā aizliedza pārsūdzēt tiesas lēmumu, ar kuru Pieteikuma iesniedzējs ticis atcelts no administratora pienākumu veikšanas. Atbilstoši 2012. gada 21. jūnija grozījumiem Civilprocesa likuma 363.²⁸ panta devītajā daļā tiesas lēmums par administratora atcelšanu uz Maksātnespējas likuma 22. panta otrās daļas 1., 2., 3., 4. vai 7. punkta pamata kopš 2012. gada 1. jūlija ir pārsūdzams, iesniedzot blakus sūdzību.

Līdz ar to Saeima ir novērsusi apstākļus, kas bija par pamatu konstitucionālās sūdzības iesniegšanai.

5. Lieta ir ierosināta arī par Maksātnespējas likuma 17. panta pirmās daļas 6. punkta atbilstību Satversmes 92. un 106. pantam. No pieteikuma izriet, ka Maksātnespējas likuma 17. panta pirmās daļas 6. punkts nosaka nepārsūdzama pirmās instances tiesas lēmuma obligātas sekas.

Maksātnespējas likuma 17. panta pirmās daļas 6. punkts nevar tikt vērtēts atrauti no Civilprocesa likuma 363.²⁸ panta devītās daļas. Lēmumā par lietas ierosināšanu Satversmes tiesas kolēģija norādījusi, ka abas šīs normas ir savstarpēji saistītas un izvērtējamas kopsakarā. Tādējādi lieta šajā daļā tika ierosināta, lai noskaidrotu, vai Maksātnespējas likuma 17. panta pirmās daļas 6. punktā noteiktās tiesiskās sekas var tikt piemērotas, pamatojoties uz nepārsūdzamu pirmās instances tiesas lēmumu.

Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 29. panta pirmās daļas 6. punktam tiesvedību lietā var izbeigt līdz sprieduma pasludināšanai ar Satversmes tiesas lēmumu arī citos gadījumos, kad tiesvedības turpināšana lietā nav iespējama.

Satversmes tiesa jau secināja, ka Civilprocesa likuma spēkā esošā redakcija ļauj administratoram pārsūdzēt tiesas lēmumu, ar kuru tas ticis atcelts no pienākumu pildīšanas. Tādējādi Maksātnespējas likuma 17. panta pirmās daļas 6. punkta piemērošana nebalstās tikai uz nepārsūdzamu pirmās instances tiesas nolēmumu.

Līdz ar to tiesvedības turpināšana lietā daļā par Maksātnespējas likuma 17. panta pirmās daļas 6. punkta atbilstību Satversmes 92. un 106. pantam nav iespējama.

6. Apstrīdētās normas spēka zaudēšana pati par sevi ne vienmēr var būt pamats lietas izbeigšanai. Proti, lai pieņemtu lēmumu par tiesvedības izbeigšanu, ne vienmēr var aprobežoties ar Satversmes tiesas likuma 29. panta pirmās daļas 2. punkta piemērošanu. Likums paredz Satversmes tiesai iespēju izbeigt tiesvedību, bet ne pienākumu to darīt. Satversmes tiesai ir jāvērtē, vai tomēr nav kādi apsvērumi, kas liecina par tiesvedības turpināšanas nepieciešamību (*sk. Satversmes tiesas 2011. gada 11. janvāra sprieduma lietā Nr. 2010-40-03 6. punktu*).

Civilprocesa likuma pārejas noteikumu 57. punkts nosaka: „Administrators, kuru tiesa ar lēmumu ir atcēlusi no viņa pienākumu pildīšanas laika posmā no 2010. gada 1. novembra līdz 2012. gada 1. jūlijam uz Maksātnespējas likuma 22. panta otrās daļas 7. punkta pamata, šo tiesas lēmumu var pārsūdzēt šā likuma 341.⁸ panta septītajā daļā, 363.¹⁴ panta divpadsmitajā daļā vai 363.²⁸ panta devītajā daļā noteiktajā kārtībā līdz 2012. gada 11. jūlijam. Apgabaltiesas lēmums nav pamats administratora atjaunošanai maksātnespējas procesā vai tiesiskās aizsardzības procesā, no kura viņš tika atcelts.”

Tādējādi tiesības pārsūdzēt tiesas lēmumu, ar kuru administrators ticis atcelts no pienākumu pildīšanas, ir attiecinātas arī uz tiem administratoriem,

kuri atcelti no pienākumu pildīšanas līdz grozījumu izdarīšanai Civilprocesa likuma 363.²⁸ panta devītajā daļā. Pieteikuma iesniedzējs ir izmantojis šīs tiesības un 2012. gada 10. jūlijā iesniedzis blakus sūdzību par Siguldas tiesas 2012. gada 21. februāra lēmumu (*sk. Siguldas tiesas tiesneses V. Grabežnieces 2012. gada 23. jūlija lēmumu lietā Nr. C35071511*).

Līdz ar to nepastāv apstākļi, kas liecinātu par nepieciešamību turpināt tiesvedību šajā lietā.

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 29. panta pirmās daļas 2. un 6. punktu, Satversmes tiesa

nolēma:

izbeigt tiesvedību lietā Nr. 2011-08-01 „Par Civilprocesa likuma 363.²⁸ panta devītās daļas, ciktāl tā liedz iespēju pārsūdzēt tiesas lēmumu, ar kuru administrators tiek atcelts no maksātnespējas procesa pēc tiesas iniciatīvas uz Maksātnespējas likuma 22. panta otrās daļas 7. punkta pamata, un Maksātnespējas likuma 17. panta pirmās daļas 6. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. un 106. pantam”.

Lēmums nav pārsūdzams.

Rīcības sēdes priekšsēdētājs

Gunārs Kūtris